

A kultuszminiszter már régebben tudott a szegedi egyetem botránykeltő határozatáról.

Miért nem vonta vissza az orvosi fakultás a kizáró határozatot.
A rektor nyilatkozata.

Szeged, október 24. (Saját tudósítónktól.) A szegedi egyetem orvosi fakultása — mint ismeretes — csütörtök délután tartott kari ülésén a hullabotrány ügyében úgy határozott, hogy a kérdést leveszi a napirendről, a döntést így bizonytalan ideig elnapolja, tehát a numerus clausus című törvény alapján fölvevő zsidó vallású orvostanhallgatók továbbra sem vehetnek részt a bonctani és tájbonctani gyakorlatokon. Az orvosi fakultás ugyanis nem vonta vissza botránykeltő határozatát, amely eltiltja a zsidó vallású orvostanhallgatókat egy igen fontos szigorlati tárgy hallgatásától mindaddig, amíg a zsidó szentegylet kötelezően ki nem mondja, hogy aldveti magát az 1876. évi XIV. t. c. 112. § rendelkezéseinek s a hozzátartozók nélkül elhalt zsidók tetemeit tanítási célokra az egyetem bonctani intézetének rendelkezésére bocsátja. Az előre várt és az egyetemi tanács rendkívüli ülésén kialakult álláspontja alapján jogos reménnyel várt „határozat-revokálás” elmaradásának okáról és magyarázatáról minden felvilágosítást megtagadott az orvoskari dékán és így fel kellett tételoznünk, hogy a kar elhatározásának bizonyára súlyos indító oka és elfogadható magyarázata lehet, mert hiszen az orvosi fakultás nagy taktikai hibát követett volna el akkor, ha minden súlyosabb ok és elfogadható magyarázat nélkül hagyja kihasználatlanul azt a tisztességes visszavonulási lehetőséget, amelyet a kultuszminiszter elítélő nyilatkozata után is biztosított számára az egyetemi tanács.

Most csakugyan kiderült, hogy föltevésünk nem volt alaptalan, a szegedi egyetem orvosi fakultásának valóban voltak súlyos okai arra, hogy ne vonja még vissza botránykeltő határozatát, hogy az egész ügyet levéve a napirendről inkább állandósítsa azt a nagy hullámokat fölvert botrányt, amelyet a bonctani tanterem aijára kifüggesztett hirdetmény kellett. A számos ok közül — mint értesültünk — a legsúlyosabbnak hiusági színezete van. Az orvosi kar ugyanis presztízs-kérdésként kezeli az ügyet és az az álláspontja, hogy semmiféle fehérszálal mellől jött üzenetre sem szabad visszavonulnia — a kar tekintélyének megővése szempontjából. A határozathozatal elhalasztását ezzel természetesen nem igen lehetne megindokolni, a kar nem is indokolja ezzel, talál egyéb okokat is erre a célra.

Ezek közül az okok közül egyik súlyosabb természetű és fokozottabb figyelmet érdemel. Megbízható és az egyetemhez nagyon közel álló forrásból ugyanis a következőkről értesültünk:

Az első kari ülés.

Klebsberg Kunó gróf kultuszminiszternek tudomása volt, illetve tudomása lehetett a szegedi egyetem orvosi karának arról a határozatról, amely eltiltja egy szigorlati tárgy hallgatásától a zsidó orvostanhallgatókat és amely október 17-ike körül került a bonctani előadóterem aijára és onnan a nyilvánosságra. A kultuszminiszter tudott, esetleg tudhatott erről a határozatról jóval annak kifüggesztése és nyilvánosságra jutása előtt, amennyiben az idej felé tartott kari ülés jegyzőkönyvét, amelyben már ez az október huszadika körül kifüggesztett és publikált határozat is szerepelt, annak rendje és módja szerint már jóval a botrány kikapartása előtt felterjesztették hozzá az egyetemi szabályok értelmében — jóváhagyás végett. A kultuszminiszter bizonyára megkapta ezt a jegyzőkönyvet és tudott is annak tartalmáról, ha áttanulmányozta, de mindentől függetlenül tudhatott róla. Mivel pedig a kérdéses határozatot egyetlen szóval sem kifogásolta, az egyetem orvosi kara úgy vélte, hogy amikor a határozat végrehajtására kerül majd a sor, maga mögött találja a kultuszminisztert is. Valószínűleg ezért nyilatkozott úgy néhány nap előtt dr. Davida Jenő, a bonctani és tájbonctani intézet vezető professzora, hogy „a kultuszminiszternek is ugyanaz az álláspontja” ebben a hullabotrányban, mint az egyetem orvosi karé. Most azonban, amikor a kultuszminiszter törvénytelennek bélyegezte a szegedi egyetem orvosi karának eljárását, a kar nem tudta, hogy valójában mi is a kultusz-

miniszter álláspontja. Döntésének elhalasztását tehát ezzel indokolja meg, mert előbb közvetlenül óhajlja megudakolni a kultuszminiszter álláspontját. Az orvosi kar határozata értelmében tehát a botránykeltő határozat visszavonására csak akkor kerühet sor, ha a kultuszminiszter az egyetem hatóságai előtt hivatalosan is megismétli a kérdéssel tett ismeretes nyi-

A rektor szerint kevés a garancia.

A csütörtöki kari ülés elhatározása ügyében egyébként fölkerestük dr. Csengery János rektort, aki kérdéseinkre a következőképpen indokolta meg az orvosi kar határozatlanságát:

— A kar azért halasztotta el döntését, mert a zsidó szentegylet választát nagyon akadémiakusnak találta és nem lát elég garanciát benne arra, hogy a szentegylet valóban ki fogja a jövőben szolgáltatni a hozzátartozók nélkül elhalt zsidók hulláit. Ezenkívül szükségesnek találta a kar, hogy a dékán után közvetlenül érintkezésbe lépjen a kultuszminiszterrel és így tudakolja meg a kérdésben elfoglalt álláspontját, mert a hírlapi közleményeket nem tekintheti irányadónak. A döntés előtt megkívánja tudni a kar azt is, hogy a kultuszminiszter milyen módon szerez majd érvényt az idevonatkozó törvényeknek és mit tesz annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok is érvényt szerezzenek a törvényes rendelkezéseknek. Tisztázni kell a miniszternek azt a nyitva hagyott kérdést is, hogy tulajdonképpen

latkoztát.

Ez az indoklás egyáltalán nem állja meg a helyét, mert hiszen a kultuszminiszter többször is hangoztatta, hogy törvénytelennek tartja az egyetem eljárását. Ezeket a nyilatkozatokat a miniszter egyetlenségyszer sem helyesbítette. Így tehát egészen bizonyos, hogy az orvosi karral hivatalosan sem közöl más, mint amelyről az összes lapok beszámoltak. Az indoklás csupán arra alkalmas, hogy a kizárt hallgatók továbbra sem vehessenek részt a bonctani gyakorlatokon. A hiusági kérdéseknél talán mégis csak előbbre való a törvény és mégis csak fontosabb kérdés az, hogy tanulhatnak-e a szegedi egyetem diákjai, vagy nem.

melyik hullá tekinthető hozzátartozók nélkül elhalt ember hullájának?

— A döntés elhalasztásának legfontosabb magyarázata pedig az, hogy a kar eredeti határozata következtében a zsidó vallású orvostanhallgatókat mindeztideig semmiféle sérelem nem érte és bizonyos ideig még nem is fogja érni. Az orvostanhallgatók ugyanis turnusokban vesznek részt a bonctani és tájbonctani gyakorlatokon és arra a turnusra, amelyben a zsidó hallgatók vannak, még nem került a sor. Amíg rájuk kerülne a sor, addig a kar bizonyára meghozza döntését...

Eddig tart dr. Csengery János rektor nyilatkozata, amelyhez csupán annyi észrevételünk van, hogy még ha külön csoportba, az utolsó csoportba osztották is be a zsidó hallgatókat, az orvosi karnak még sem szabad törvénytelen határozatot hozni. A határozat okai pedig mind-csupán kifogások, amelyek csak arra jók, hogy minél később térjenek vissza a törvényes állapotok a szegedi egyetem orvosi fakultására.

A kultuszminiszter rendeletben szölitotta fel az orvosi kart, hogy vonja vissza a kitiltó határozatot.

Budapest, október 24. Politikai körökben megütközéssel beszéltek ma arról, hogy a szegedi egyetem a vallás- és közoktatásügyi miniszternek legutóbbi nyilatkozata ellenére sem vonták még vissza azt az intézkedést, amellyel a zsidó hallgatókat kizárták az orvosi fakultásról. Klebsberg Kunó gróf kultuszminiszter erre vonatkozóan a következőket mondotta:

— Ugyanazon a napon, amikor először ismerttettem ebben az ügyben felfogásomat, intézkedtem arról is, hogy a szegedi egyetem haladéktalanul megkapja azt a rendeletet, amelynek értelmében vissza kell vonni a zsidó hallgatók kizárását. Ugy tudom, hogy ez a rendelet már el is ment Szegedre és így a legrövidebb időn belül feltétlenül intézkedés fog történni arról, hogy a szegedi zsidó hallgatók zavartalanul hallgathassák az orvosi fakultás előadásait és résztvehessenek az anatómiai gyakorlatokon.

A Szeged munkatársa úgy értesül, hogy a szegedi egyetem ezt a rendeletet még nem kapta meg.

Óriási vihar

Viczián rosszul sikerült rágalmai körül.

A mozirendelet apja meg akarta rágalmozni a szociáldemokrata pártot.
Lendvai kutyakorbácsot ígért.

Budapest, október 24. (Saját tudósítónk telefonjelentése) A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. Az elnöki előterjesztések után a fővárosi törvényjavaslat tárgyalására térnek át.

Első felszólaló Kiss Menyhért. Nézele szerint ez a törvényjavaslat nem csupán közigazgatási javaslat, hanem politikai javaslat is. Két világnézet küzd egymással, a keresztény nemzeti eszme, a liberális, demokrata és szociáldemokrata felfogással. Hibáztatja, hogy a törvényjavaslatot későn terjesztették a nemzetgyűlés elé. Majd a demokráciáról beszél. Bizalmatlan ezen sokat hangoztatott demokráciával szemben, mert az 1918-iki demokrata uralom alatt tapasztalta, hogy mennyire visszaéltek a demokráciával. Ezután statisztikai adatokat sorol fel a zsidóság térhódításairól. Beszéde további során elmondja, hogy olyan kereszténységet akar, amely szabad versenyt biztosíthat a kereszténynek és a nem kereszténynek egyaránt.

Malasits Géza: 1919-ben miért verték a kapitalista zsidók érdekében a munkásokat?

Kiss: Az összes gazdasági pozíciókat el kell foglalni a keresztényeknek. Azt akarják, hogy a magyar ne legyen idegen a hazájában, ne vándoroljon ki, hanem itthon találjon boldogulást. Budapest lakossága már régen elszegényedett és a vagyon a zsidók kezére ment át.

Pofont ígért egy képviselőnek.

Saly Endre mentelmi jogának a megsértését jelenti, mert Szentmiklóssy rendőrkapitány felszölitotta arra, hogy a parlamentben tett közbeszólását a nyilvánosság előtt is ismétlje meg.

Kijelenti, hogy csak a nemzetgyűlésnek felel azért, amit a nemzetgyűlésen mond; különben is a rendőrkapitányt is védi a mentelmi jog, mert ha mint egyszerű privát ember állt volna vele szemben, akkor nem merne volna azt mondani, hogy megpofozza. Mentelmi jogának megsértését látja abban is, hogy az ülés megtartása előtt Szentmiklóssy figyelmeztette arra, hogy hazaelhárít és társadalomellenes beszédet tartson. Nem engedi magát terrorizálni és kijelenti, hogy azt beszél, amit akar.

Rakovszky Iván belügyminiszter: A képviselő ur nyilvános gyűléseken csak olyat beszélhet, ami törvénybe nem ütközik.

Klárk Ferenc ugyancsak mentelmi jogának megsértését jelenti be, mert Szentmiklóssy őt is felszölitotta, hogy állításait ismétlje meg a nyilvánosság előtt.

Majd Rupert Rezső félreértett szavainak a megmagyarázása címén kér szót. Kijelenti, hogy a legutóbbi interpellációjában Denk táblabíró egyéni és bírói integritásában nem akarta sérteni; az távol áll tőle, mert Denket kitűnő bírónak ismeri.

Ezután az elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Viczián, a mozi és Bäcker Béby.

Szünet után Viczián István szól a javaslatához. A zsidókérdésről beszél. Felsőmagyarország területén 135 ezer zsidó él, ezek közül ma 29 ezer vallja magát főtinak, holott azelőtt főt-zsidóról nem tudunk, ezzel szemben csak 21 ezer vallja magát magyarnak, 78 ezer németnek és 71 ezer zsidó-nemzetiségűnek. Még szomorubb állapotokat találunk ruthén földön,